

vaud is niet
ds; hij heeft
n dan komt
lsche kwaad
lat dan ook
ld van een
t kan hier
maal zwart
over staat,
eft, wat ik
zien tegen
van Goethes
scharpe
t begin, in
d ook. Het
t begin; en
n het begin.
aardig, toen
wildten doen.
oog van den
Goethe aan-
oog van het
les hem ten
ten einde,
vordt zwaar-

te behouden.
isto en vóór
istère begrip
ting.

T enkel dy-
d hem zeg-
s eerste rap-
den zijn ons
t goetheaan-
ben KRACH-
tewerk trium-
weest er blij
blijft u veel
a geschreven
uw mogen;
r uw sterk-
dan kracht.
bristus Satan
ook in den
heeft eerst
en zegepraal
andhaving en
ft, die heeft
n de schoone
oven de dis-
n erkent, die
vinisme, dat
d, dat daarna

K. S.

doet, die doet
at de zonde is
1 Joh. 3:4.

e in haar ver-
de apostel der
an de andere
chap der liefde

zij zoo vaak
zaak van ver-
aad, — maar
t gevoel voor
liefde wordt
ijver voor de
oor de rechten
aakt, wanneer
te zonde hier

stel reden om
geven. Reeds
de zonde be-
te den mensch
eene krank-
onvragen; —
zonde uit het
en of althans
deze dwaling
heeft ze, met
stematiseering
le; en wie van
mis neemt, —
i, die daar ge-
an deze oude

evenwel daar

gen hart, weet
t zonde wordt
icht de mensch
ch afmaakt; —
tele handbewe-
cht. Elk onzer
dat dagelijksch
van de zonde,
ngerechtigheid;
hart van natu-
j ons geweten

kunnen stillen; welk een meester wij zijn in het voeren van een pleidooi voor eigen vrijspraak; hoe wij allerlei woord hebben gevonden en velerlei uitvlucht bedacht, — zwakheid, karakterneiging, omstandigheden, en zooveel meer, — alles, om maar dat ééne woord 't welk ons hart niet uitspreken wil, dat woord „schuld" te ontgaan.

Onze eerste voorouders, Adam en Eva in het Paradijs, zijn daarin onze leermeesters geweest. „De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt".... „Die slang heeft mij bedrogen"....

„De zonde is de ongerechtigheid."

Met dat felle woord scheurt de apostel alle weefsel van vleeschelijke verontschuldiging als spinrag van een, en laat hij de zonde zien in haar verfoeilijk karakter.

„De zonde is de ongerechtigheid."

„Anomie" is het woord, dat Johannes eigenlijk bezigt; — „wetsovertreding", „wetsverbreking" wil het zeggen.

En wij de wet de uitdrukking is van de hooge rechten Gods, is wetsovertreding een aantasten en schenden van het Goddelijk recht, een verbreken van de heilige rechten, die in het Wezen Gods gegrond zijn, en daarom „ongerechtigheid". Ja, de ongerechtigheid; de volstrekte, de eigenlijke, de met geene andere ongerechtigheid te vergelijken, de absolute ongerechtigheid; want de zonde gaat in tegen de onvergelykelijke, de eigenlijke, de absolute rechten, de éenige rechten, die er, goed bezien, zijn, — de rechten Gods.

„De zonde is de ongerechtigheid."

Zietdaar het wezen der zonde.

En nu nog dit: „Een iegelijk, die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid".

Zietdaar ons vonnis.

Want „wij hebben allen gezondigd".

En dan zijn wij allen wetsverbrekers, onrechtvaardigen, aanraders van het heiligste, het schoonste recht, het recht Gods.

De Schrift leest hier ons aller vonnis voor. „Een iegelijk die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid; want de zonde is de ongerechtigheid."

Hebben we dat vonnis reeds toegestemd?

Hebben we dit wezen der zonde, dit wezen onzer zonde reeds erkend?

Zie, dat wil het natuurlijke hart niet. Het wil niet „in het recht treden".

Het wil van de zonde alles erkennen, maar niet, dat ze de ongerechtigheid is.

Het is ook alleen de genade Gods, die dit den mensch leert; alleen de Heilige Geest, die ons Gods wet en recht zoo doet kennen, dat wij de schoonheid van die wet en de aanbiddelijkheid van dat recht gaan aanschouwen, en wij ons gansche hart en geheel ons leven als strijdig met die wet en ingaande tegen dat recht Gods gaan zien.

En dan vereenigen wij ons met dat recht Gods. Dan gevoelen we ons nog wel niet met dat recht verzoend, maar wij zijn er mede vereenigd. Dan zeggen we: „Gij zijt volmaakt. Gij zijt rechtvaardig. Heer, Uw oordeel rust op de allerbeste wettlen".

Dan moge dat recht ons veroordeelen, doch dat recht is dan goed. En dan zien we het wezen onzer zonden. Dan erkennen we: Ja, „de zonde is de ongerechtigheid".

Zoo iemand aan dat recht Gods geheel vreemd bleef, — hij smeekte toch om Gods genade en den Heiligen Geest. De Heere wil deze aan diegenen geven, die Hem met hartelijke zuchten, zonder ophouden, daarom bidden, en daarvoor danken.

En zoo iemand in overtuiging van dat recht Gods leeft, en belijden moet: „de zonden, mijne zonde is de ongerechtigheid"; — hij leze dan wat de apostel op de aanwijzing van het wezen der zonden laat volgen: „En gij weet, dat Hij geopenbaard is, opdat Hij onze zonde zou wegnemen".

I.

v. A.

KERKELIJK LEVEN.

Prof. Haitjema's egaal kerkbegrip.

III. (Slot.)

Niet om te trachten Prof. Haitjema schaakmat te zetten, hebben we hem verzocht eens te publiceren, hoe hijzelf op en door zijn eigen Synode „geprekt" heeft.

Maar om een concreet voorbeeld te ontvangen, wat Prof. Haitjema toch eigenlijk bedoelt en hoe hij zich dit preeken voorstelt.

Jaren geleden klaagde Dr. Kuyper er reeds over, dat de konfessioneele broeders wel niet leuzen voor den dag kwamen, vooral in zake de idee van de Staatskerk, maar nooit een praktisch voorstel ontwierpen, waarin die idee was belichaamd.

Op hetzelfde gebrek stuiten we ook weer bij Prof. Haitjema.

Hij redeneert zoo geheel buiten de realiteit om. En dat is de dood voor alle idealisme.

Het ware idealisme gaat uit van de realiteit en wijst aan hoe zij kan opgevoerd worden en het doel naderen.

Maar zulk een idealisme kan op kerkelijk gebied niet aanslaan, zoolang Prof. Haitjema vasthoudt aan een irreëel, onwerkelijk, egaal kerkbegrip.

De kerk is niet egaal.

Zij heeft verschillende geleidingen.

Zij kent functies en organen, welke ieder een eigen taak hebben te vervullen.

Wil men nu weten wat de speciale taak is van een Synode — en daar gaat het in dit geding om — dan kan Prof. Haitjema niet volstaan met een enkel zinnetje uit Junius.

Neen, dan grijpe hij naar onze Kerkenordening. Prof. Haitjema zal toch wel willen toegeven, dat het gezag van deze Kerkenordening hooger staat dan dat van Junius.

Junius geeft ten slotte de meening van één man, maar de Kerkenordening van alle Gereformeerde Kerken in Nederland.

Wat de roeping van de Generale Synode is, kan men lezen in art. 30, waar van de kerkelijke samenkomsten in het algemeen en van de meerdere vergaderingen in het bijzonder gezegd wordt: „In deze samenkomsten zullen geene andere dan kerkelijke zaken en dezelve op kerkelijke wijze, verhandeld worden. In meerdere vergaderingen zal men niet handelen dan 't gene dat in mindere niet heeft afgehandeld kunnen worden of dat tot de Kerken der meerdere vergadering in 't gemeen behoort".

Men ziet het: „preken" staat er niet bij.

Op de kerkelijke samenkomsten zijn „kerkelijke zaken" aan de orde.

Alzoo dat, wat in het kerkelijk leven om voorziening roept, wat tot verheffing van het kerkelijk leven leiden kan.

Daarom wordt er met het „Gebet vóór de handeling der kerkelijke bijeenkomsten", dat ook op onze Generale Synodes wordt gebeden — en dat toch zeker officiëeler bron is dan Junius! — van den „Hemelsche(n) Vader, eeuwige(n) en barmhartige(n) God" gesmeekt: „Dewijl wij dan nu hier in Uw heiligen Naam verzameld zijn, om, naar het voorbeeld der Apostolische Kerken, van die dingen, die ons voorkomen zullen aangaande den welstand en de stichting uwer Kerken, volgens ons ambt, te handelen, waartoe wij onszelf belijden onnut en onbekwaam te wezen, als die van nature niet vermogen iets goeds uit onszelf te denken, veel min in het werk te stellen, zoo bidden wij U, o getrouwe God en Vader, dat Gij, naar Uw belofte, wezen wilt in het midden van onze tegenwoordige vergadering met Uw Heiligen Geest, die ons in alle waarheid leide".

Er moet derhalve, gelijk op al onze kerkelijke bijeenkomsten (kerkeraad, classis, particuliere en generale synode, zie artikel 29 der Kerkenordening) ook op de Generale Synode gehandeld worden aangaande den welstand en de stichting der kerken.

De Synode heeft dus niet zelf te „stichten".

Maar moet over den welstand en de stichting handelen.

De Synode heeft niet zelf te „preken".

Maar heeft ordeningen te treffen, opdat de verkondiging van het evangelie voortgang kan hebben, of wil men: „opdat het Woord zijn loop hebbe".

Zij heeft dus wel een roeping in verband met de prediking.

Maar de direkte prediking ligt buiten haar terrein. En onder de middelen, waardoor zij de prediking heeft te bevorderen, behoort nu ook de leertucht. Niet, dat zij in eerste instantie die leertucht heeft te oefenen.

Dat rust op de mindere vergaderingen.

Maar als deze de zaak niet hebben kunnen afhandelen, dan heeft de Synode hierin op te treden. En die leertucht draagt niet zulk een wazig karakter als bij Prof. Haitjema.

Hij schrijft er zoo fluweelig over, dat men bijna den ernst van zulk een leertucht niet gevoelt.

Onze vaders dorsten het kind bij den naam te noemen.

In het „Formulier van bevestiging der Ouderlingen en Diakenen" wordt in de omschrijving van de taak der Ouderlingen ook opgenomen: „Ten derde is hun ambt, inzonderheid mede toezicht te nemen op de leering en den wandel der Diakenen des Woords, ten einde alles tot stichting der Kerk gericht moge worden en dat geen vreemde leer worde voorgesteld, volgens hetgene wij lezen Hand. 20:28, waar de Apostel vermaant, naarstigste wacht te houden tegen de wolven, die in de schaapskooi van Christus mochten komen".

Om droeve dingen deden onze vaders geen doekjes.

Zij legden de wonden bloot.

En niemand — ook Prof. Haitjema niet — zal durven betwijfelen, dat zij daarbij niet gedreven werden door hardheid, niet door zucht om zooveel mogelijk slachtoffers te maken, maar door ijver voor 's Heeren naam en de zuivere prediking van het evangelie.

Onder de grove zonden, waarom een ambtsdrager moet worden geschorst of afgezet, rekenden zij als de voornaamste: valsche leer of ketterij, openbare scheurmaking, openlijke blasphemie enz. (Kerkenordening, art. 80).

Hieruit spreekt een geheel andere geest dan uit Prof. Haitjema's artikel.

Dát is Gereformeerd.

Maar wat Prof. Haitjema opdiert, mag het anders worden gequalificeerd dan versuikerd of verwaterd Gereformeerd?

Door de mindere vergaderingen werd „de kwestie" op de Generale Synode gebracht.

Deze had niet te gaan preeken, maar moest allereerst uitmaken of er in dit geval sprake was van een vreemde of valsche leer.

Zij bevond, dat dit metterdaad zoo was.

En nu deed zij, wat de Kerkenordening haar voorschreef.

Handelde zij hierin volgens Prof. Haitjema verkeerd?

Dan zou daaruit alleen kunnen volgen, dat Prof. Haitjema het niet met de Kerkenordening eens is, dat die Kerkenordening ook al als offer aan het egale kerkbegrip is opgebrand.

Wij vertrouwen evenwel van Prof. Haitjema iets beters.

Daarom kunnen wij hierin niet anders zien dan een terugdeinzen voor de eenige konsekwentie.

In het onderhavige geval was de Synode metterdaad geroepen de zuivere leer te handhaven.

Niet te „handhaven" (tusschen aanhalingstee-kens), gelijk Prof. Haitjema als concessie veroor-looft.

Maar te handhaven (zonder aanhalingstee-kens).

Daarin komt juist het koninklijke uit van de kerken, welke in Generale Synode bijeen kwamen.

„Ik zal handhaven", het woord van mijn Koning en mijn God.

Dat was het heilig devies van de Asser Synode.

Wij leggen hierop nadruk, omdat Prof. Haitjema haar gemis aan koninklijke houding verwijt.

Nadat hij haar eerst het handhaven, het bij uitstek koninklijke heeft ontnomen, beschuldigt hij haar, dat zij zoo weinig koninklijks had!

Hij grondt dit daarop, dat de Synode enkele malen eenige vrees had uitgesproken.

Men hoore hemzelf.

„Wehm, koninklijke fierheid was er heel weinig in de houding van de Asser Synode. Er is den laatsten tijd al herhaaldelijk op gewezen, dat in de overwegingen, die de Asser Synode van hare exegetisch-dogmatische Commissie overnam, de vrees zulk een groote plaats innam. En vrees is weinig koninklijk. Men vreesde te Assen zelfs voor vijanden van het Schriftgezag, waar men nog geen spoor of schaduw van ontdekt had. Men kon nooit weten: het spook der leervrijheid doemde reeds op in het verschiet. Met een vonnis over Geelkerken diende nu de troonzetel van Gods Waarheid maar vast gestevigd..." (Spatieering van ons).

Wat geantwoord op dit sofisme, dat in zulk — wij zullen het maar zacht zeggen — onbillijk, liefdeloos sarcasme zich oplost?

Wij zullen er ons toe bepalen Paulus gelukkig te spreken, dat hij niet in de handen van Prof. Haitjema is gevallen.

De apostel ware er ongenadig afgekomen.

In den brief aan de Galaten b.v. geeft hij onverholen uitdrukking aan zijn vrees.

Hij schrijft o.a.: „Ik vrees voor u, dat ik niet eenigszins tevergeefs aan u gearbeid heb" (Gal. 4:11).

En: „Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware en mijn stem mocht veranderen, want ik ben in twijfel over u" (of: ik weet in betrekking tot u geen raad meer). (Gal. 4:20).

Foei! Paulus, hoe weinig koninklijk!

Maar als men dan bedenkt, dat Paulus dit schreef onder inspiratie van den Heiligen Geest....

Zou Prof. Haitjema zijn oordeel maar niet eens herzien?

De vrees, welke Paulus aan den dag legde, was een bewijs van teedere zorg.

De vrees, welke de Synode aan den dag legde, was evenzeer een teeken van teedere zorg over het erfdel des Heeren.

Doch hier valt Prof. Haitjema ons weer in de rede. Hij miskent juist de teedere zorg der Synode.

„Het getugende, het aandringende, het met barmhartigheid bewogen roepen naar Christus was verre in de houding der Asser Synode tegenover Dr. Geelkerken."

Hier matigt Prof. Haitjema zich een oordeel aan over wat hij niet weet.

Hier is de liefde bij hem zoo ver zoek, dat hij niet onderstellen wil, wat hij toch wel vermoeden kon.

Natuurlijk staat al wat op de Synode verhandeld is, niet in de Acta.

Maar dit kan toch voor Prof. Haitjema niet verborgen zijn gebleven, hoe Dr. Geelkerken zelf heeft verklaard op de Synode broederlijk te zijn ontvangen.

En wat de discussies aangaat, wij kunnen Prof. Haitjema verzekeren, dat het „met barmhartigheid bewogen roepen naar Christus" aan de houding der Asser Synode tegenover Dr. Geelkerken niet vreemd was.

Wij kunnen dit hierom zoo vrijmoedig zeggen, omdat o.m. schrijver dezes bij de beraadslagingen in dezen geest heeft gesproken.

Het kwam ook uit in gebod en in toespraak, waar Dr. G. zelf bij tegenwoordig was.

En ten laaste werd door de Synode nog een Commissie benoemd om en met Dr. Geelkerken persoonlijk en met zijn kerkeraad te gaan spreken.